

La lluita per la carrera armamentista espacial

El passat 6 de maig de 2024, l'assemblea General de l'ONU va debatre el veto de Rússia en el Consell de Seguretat, que va bloquejar un projecte de resolució destinat a impedir una nova carrera armamentista extraterrestre.

En el context geopolític actual, la gravetat de la situació és màxima, les tensions entre els principals països que són potències nuclears són creixents i l'última sessió sobre aquest tema tan extremadament delicat en el Consell de Seguretat de Nacions Unides no ha donat massa esperances. La que anava a ser la primera resolució, presentada pels Estats Units, que tenia l'objectiu de demanar als estats membres impedir la instal·lació d'armes nuclears en l'espai amb l'objectiu de remarcar l'obligació de compliment ple del Tractat sobre l'Espai Exterior, no ha estat adoptada. El que ocorre en l'àmbit internacional en l'actualitat és de màxima gravetat i genera molta preocupació en les Nacions Unides.

A causa del vot negatiu de Rússia, el Consell de Seguretat no va aconseguir adoptar el text del mes passat, que va rebre 13 vots a favor i l'abstenció de la Xina. El projecte de resolució va ser presentat pels Estats Units i el Japó i copatrocinat per més de 60 nacions.

El president de l'Assemblea va emfatitzar que el Tractat sobre l'Espai Ultraterrestre de 1967 "prohibeix clarament" als Estats parteixes col·locar, instal·lar o estacionar en òrbita al voltant de la Terra, o en qualsevol altre lloc del cosmos, naus espacials que transportin armes nuclears o qualsevol altra arma de destrucció massiva. En demanar a tots els estats

membres que ajudin a salvaguardar els objectius de no proliferació de l'ONU tant en la Terra com en l'espai, va instar les nacions a prendre totes les mesures necessàries per a "mantenir les armes espacials lliures".

El debat es va celebrar com a part del mandat de l'Assemblea General en virtut de la resolució 76/262 de discutir situacions que impliquin vetos del Consell de Seguretat dins dels 10 dies següents al seu ús. És important esmentar que el veto és un poder de vot únic que tenen els cinc membres permanents del Consell de Seguretat: la Xina, França, Rússia, el Regne Unit i els Estats Units. Un vot negatiu de qualsevol d'aquests països automàticament fa que una resolució o decisió fracassi.

És important destacar la rellevància que té el fet que no existeixi un gran acord sobre aquesta qüestió en el si de l'ONU. Estem parlant d'un tema molt delicat, com és la carrera armamentista extraterrestre. Sabem que, els membres permanents en el Consell de Seguretat de les Nacions Unides que tenen dret a veto, estan dotats d'arsenals nuclears potents. En conseqüència, és molt negatiu l'enfrontament d'aquestes potències nuclears per blocs, en un àmbit tant sensible com perillós com aquest, quan parlem de l'existència d'armament nuclear pel mig. Cal ser conscient del perill que suposa la inexistència de consensos a aquests nivells. Tenim a

grans potències ambicioses en la carrera espacial i això suposa que els principals i decisius actors en matèria d'armes nuclears, continuen preparant-se per a una carrera armamentista extraterrestre amb el perill que suposa per al conjunt del planeta. Les conseqüències a mitjà termini que pot tenir el desacord en una cosa tan delicada, són, per exemple, conflictes bèl·lics regionals, més encara dels avui existents, amb tant d'afeblir-se els uns als altres per a impedir entre ells una descarada carrera espacial que posa en perill al món sencer i sobretot als ciutadans dels principals països amb armament nuclear. Es tracta d'un perill real, seriós, i que si no es remeia en el curt termini, l'escalada nuclear pot ser un fet. Per això, és imprescindible el paper mediador de l'ONU, per a, almenys, contenir a aquests països, de cara a una escalada nuclear imminent que, en aquest context actual, produeixi efectes destructius incalculables.

Per part de Rússia, es van expressar seriosos dubtes jurídics. Consideren que, "malgrat el seu títol que sona bell", el text no va aconseguir abordar el seu objectiu declarat perquè aquest objectiu ja estava cobert per acords internacionals existents i va expressar la seva preocupació que la resolució podria haver tingut "conseqüències de llarg abast" per als processos de desarmament. Va fer referència al Tractat sobre l'Espai Ultraterrestre de 1967, que prohibeix inequívocament col·locar armes de destrucció massiva en l'espai ultraterrestre i va suggerir que les discussions sobre aquest tema haurien de tenir lloc en fòrums especialitzats que incloguin a tots els membres de l'Assemblea General. Rússia va veure com a inadmissible imposar tals obligacions sense un debat previ, d'experts, jurídic i tècnic.

Els Estats Units i el Japó, van ser els principals redactors del projecte i han presumit d'haver estat deliberats, transparents, inclusivament i flexibles en el seu enfocament de la resolució, i que el text va evolucionar en funció de les negociacions.

En aquest context, cal recordar que els Estats Units té una visió molt reticent i realment suspicax sobre el nou projecte de resolució proposat per Rússia sobre el tema, el va criticar com una "façana diplomàtica" que oculta les seves "veritables intencions". La veritat és que segons els Estats Units, Rússia, posseeix actualment diverses armes anti satèl·lit convencionals en òrbita, i ho demostra així amb una prova d'arma en 2019 i les amenaces en curs contra els satèl·lits. Per això, les accions de Rússia llancen dubtes significatius per als EUA sobre si complirà amb les seves obligacions legals existents en virtut del Tractat sobre l'Espai Ultraterrestre i generen preocupació sobre el que això significa per a la pau i la seguretat internacionals i els interessos dels Estats Units. Veiem que la relació en aquest nivell entre els Estats Units i Rússia és de desconfiança màxima.

La conclusió que podem extreure d'aquesta mena de vetos i de posicions enfrontades entre els països, és que, fonamentalment, hi ha dos blocs de poder cada vegada més definits i enfrontats que dificulten la capacitat d'arribar a acords claus i rellevants en el marc de les Nacions Unides. Això ens situa en un escenari poc recomanable, ja que genera una difícil situació en la qual els països dialoguen menys i segueixen generalment directrius únicament dels seus aliats. Revivint així la política de blocs en l'àmbit internacional.

En aquest cas, en concret, és especialment descoratjador que les principals potències i els seus aliats no aconseguixin, almenys, un acord de mínims, que seria positiu per a establir

unes bases sobre les quals treballar en un tema tan important com complex com és l'àmbit espacial i ultraterrestre. La carrera armamentista extraterrestre és

un dels assumptes que marcarà la geopolítica dels pròxims anys i a causa d'aquesta circumstància és molt significatiu que els principals països, que porten la veu cantant en el si de l'ONU, no siguin capaces d'arribar a un acord en aquest àmbit tan transcendent planetàriament en el present, però sobretot en el futur. Per això, hauria de ser possible un gran acord entre tots per a evitar mals majors en el llarg termini, que podrien produir-se a causa d'aquests desacords en matèries com la política espacial extraterrestre.

Max Sierra Coll-Vinent

Estudiant de Ciències Polítiques i de l'Administració a la Universitat de Barcelona.

BIBLIOGRAFIA

L'ús del dret de veto del Consell de Seguretat a debat a l'Assemblea. (Abril, 24, 2024)

<https://unric.org/es/el-uso-del-derecho-de-veto-del-consejo-de-seguridad-a-debate-en-la-asamblea/>

L'Assemblea General debat el veto de Rússia a la resolució sobre la carrera armamentista espacial (Maig, 06, 2024)

https://news.un.org/en/story/2024/05/1149376?_gl=1*19l1yts*_ga*MTUxNjAzMjg4Mi4xNjEwNjIzNjgx*_ga_TK9BQL5X7Z*MTcxNTA2NjcxcOC4zNjluMS4xNzE1MDY2NzQzLjAuMC4w

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

MAIG 2024

Publicat per

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

Amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades pels seus col·laboradors